

ETELÄN SOTILAALLISESTA TILANTEESTA

I

ENTENTEN EPÄONNISTUNEET SUUNNITELMAT

Vuoden 1919 keväällä Neuvosto-Venäjää vastaan suunniteltiin tehtäväksi Koltshakin, Denikinin ja Judenitshin yhdistetty sotaretki. Pääisku piti antaa Koltshakin, jonka kanssa Denikin toivoi voivansa yhtyä Saratovissa yhteistä hyökkäystä varten Moskovaa vastaan idästä. Judenitshin tehtäväksi annettiin suorittaa avustava isku Pietaria vastaan.

Sotaretken päämäärä oli määritelty Gutshkovin Denikinille antamassa selostuksessa: „bolshevismin murskaaminen yhdellä iskulla riistämällä siltä sen tärkeimmät elinkeskukset — Moskovan ja Pietarin“.

Itse sotaretken suunnitelma taas oli hahmoteltu Denikinin Koltshakille kirjoittamassa kirjeessä, joka joutui keväällä 1919 käsiimme yhdessä Grishinin ja Almazovin esikunnan kanssa. „Tärkeintä on olla pysähtymättä Volgalla“, kirjoitti Denikin Koltshakille, „ja lyödä syvemmälle bolshevismin sydämeen, Moskovaan. Toivon tapaavani teidät Saratovissa... Puolalai-

set tekevät tehtävänsä; mitä taas tulee Judenitshiin, niin hän on valmis eikä viivyttelä iskeäkseen Pietariin...”

Siten kirjoitti Denikin keväällä, jolloin Koltshakin hyökkäys Volgan suuntaan oli täydessä käynnissä.

Tuo suunnitelma ei kuitenkaan onnistunut. Koltshak heitettiin Uralin taakse. Denikin pysäytettiin linjalla: Seim-joki—Liski—Balashov. Judenitsh ahdistettiin Jamburgin taakse.

Neuvosto-Venäjä jäi ehjäksi ja vahingoittumattomaksi.

Mutta Ententen ihmissyöjät eivät rauhoittuneet. Vuoden 1919 syksyksi laadittiin uusi tuhoisan sotaretken suunnitelma. Koltshak oli tietysti heitetty pois laskuista. Painopiste siirrettiin idästä etelään, josta Denikinin piti antaa pääisku. Judenitshin tehtäväksi annettiin, kuten keväälläkin, avustavan iskun antaminen — uusi sotaretki Pietaria vastaan. Vapaaehtoisen armeijan entinen komentaja kenraali Mai-Majevski sanoi seuraavana päivänä Orelin valtaamisen jälkeen pitämässään puheessa, että hän on sotajoukkoineen Moskovassa „viimeistään joulukuun lopulla, jouluna vuonna 1919“.

Denikiniläisten itsevarmuus meni niin pitkälle, että Donetsin alueen kapitalistit jo lokakuussa ilmoittivat antavansa miljoonapalkinnon (Nikolain rahassa) sille vapaaehtoisen armeijan rykmentille, joka ensimmäisenä marssii Moskovaan...

Mutta kohtalon sallimuksesta tämäkin suunnitelma meni myttyyn. Denikinin sotajoukot on heitetty Poltavan—Kupjanskin—Tshertkovon taakse. Judenitsh on lyöty ja viskattu Narvan taakse. Mitä tulee

Koltshakiin, niin Novo-Nikolajevskajan edustalla kärsimänsä täydellisen hävityksen jälkeen hänen armeijastaan on jäänyt vain pelkkä muisto.

Venäjä jäi tälläkin kerralla ehjäksi ja vahingoittumattomaksi.

Vastavallankumouksen romahdus oli tällä kerralla niin odottamaton ja äkillinen, että imperialistisen Saksan voittajain, Ententen vanhojen susien oli pakko kuuluttaa: „aseiden voimalla ei bolshevismia voida voittaa“. Ja imperialismin fakiirien hämmennys meni niin pitkälle, että menetettyään kyvyn löytää vastavallankumouksen tappion todelliset syyt he alkoivat verrata Venäjää milloin „lentoheikkaerämaahan“, missä „parhainkin sotapäällikkö“ ehdottomasti epäonnistuu, milloin taas „rannattomaan erämaahan“, missä kaikkia „parhaimpiakin sotajoukkoja“ odottaa varma kuolema.

II

VASTAVALLANKUMOUKSEN TAPPION SYISTÄ

Mitkä ovat vastavallankumouksen ja ennen kaikkea Denikinin tappion syyt?

A) Vastavallankumouksellisten sotajoukkojen **selustan heikkous**. Yksikään armeija maailmassa ei voi voittaa ilman lujaa selustaa. Mutta Denikinin (ja myös Koltshakin) selusta ei ole lainkaan lujaa. Tämän vastavallankumouksellisten sotajoukkojen selustan heikkouden selityksenä on Denikinin—Koltshakin hallituksen yhteiskunnallinen luonne, hallituksen, joka on nuo sotajoukot muodostanut. Denikin ja Koltshak tuovat tullessaan ei vain tilanherran ja kapitalistin ikeen,

vaan myöskin englantilais-ranskalaisen pääoman ikeen. Denikinin ja Koltshakin voitto merkitsee Venäjän itsenäisyyden menetystä, Venäjän muuttumista englantilais-ranskalaisten rahasäkkien lypsylehmäksi. Tässä mielessä Denikinin—Koltshakin hallitus on kaikkein kansanvastaisin, kaikkein kansallisvastaisin hallitus. Tässä mielessä Neuvostohallitus on ainoa kansanhallitus, ainoa kansallinen hallitus tämän sanan parhaassa merkityksessä, sillä se tuo mukanaan ei vain työtä-
tekevien vapautuksen pääoman vallasta, vaan myös koko Venäjän vapautumisen maailman imperialismiin ikeestä, Venäjän muuttumisen siirtomaasta itsenäiseksi vapaaksi maaksi.

Eikö ole selvää, että Denikinin—Koltshakin hallitus ja sen sotajoukot eivät voi nauttia venäläisen väestön laajojen kerrosten kunnioitusta eikä tukea?

Eikö ole selvää, että Denikinin ja Koltshakin sotajoukoissa ei voi olla sitä kiihkeätä voitonhalua ja sitä innostusta, joita ilman voitto on yleensä mahdoton?

Denikinin ja Koltshakin selusta rakoilee horjuttaen rintaman perustoja, sillä Denikinin—Koltshakin hallitus on Venäjän kansan orjuuttamisen hallitus, hallitus, joka herättää laajoissa väestökerroksissa mitä suurinta epäluottamusta.

Neuvostosotajoukkojen selusta lujittuu ruokkien mehullaan punaista rintamaa, sillä Neuvostohallitus on Venäjän kansan vapauttamisen hallitus, hallitus, joka nauttii laajojen väestökerrosten mitä suurinta luottamusta.

B) Vastavallankumouksen reunamaa-asema. Jo Lokakuun kumouksen alussa hahmottui vallankumouk-

sen ja vastavallankumouksen välille jonkinlainen maantieteellinen raja. Kansalaissodan myöhemmän kehityksen kulussa vallankumouksen ja vastavallankumouksen alueet tulivat lopullisesti selviksi. Sisä-Venäjä teollisine, kulttuuri- ja valtiollisine keskuksineen — Moskova ja Pietari, — kansallisessa suhteessa yhdenlaisine, pääasiallisesti venäläisine väestöineen, — tuli vallankumouksen tukikohdaksi. Sitävastoin Venäjän reunamaat, pääasiallisesti etelän ja idän reunamaat, joissa ei ole tärkeitä teollisia, kulttuuri- ja valtiollisia keskuksia ja joissa väestö on kansallisessa suhteessa mitä erilaisinta ja muodostuu toisaalta etuoikeutetuista kasakkakolonisaattoreista ja toisaalta vajaa-oikeudellisista tataareista, bashkiireista, kirgii-seistä (idässä), ukrainalaisista, tshetsheneistä, ingusheista ja muista muhamettilaisista kansoista, — muuttuivat vastavallankumouksen tukikohdaksi.

Ei ole vaikea ymmärtää, että Venäjän taistelevien voimien tällaisessa maantieteellisessä jakaantumisessa ei ole mitään luonnotonta. Todellakin: kuka muu voisi olla Neuvostohallituksen tukena kuin Pietarin ja Moskovan proletariaatti? Kuka muu olisi voinut olla denikiniläisen ja koltshakilaisen vastavallankumouksen tukena kuin Venäjän imperialismin ikivanha ase — kasakkaväki, joka nauttii etuoikeuksia ja on järjestetty sotilassäädyksi ja joka on ammoisista ajoista pitäen riistänyt ei-venäläisiä kansoja reunamaissa?

Eikö ole selvää, että minkään muunlaista „maantieteellistä jakaantumista“ ei olisi voinut ollakaan?

Tästä seikasta on ollut (ja on edelleenkin) seurauksena kokonainen joukko kohtalokkaita ja vääjäämättömiä kielteisiä puolia vastavallankumoukselle ja saman

verran vääjäämättömiä myönteisiä puolia vallankumoukselle.

Ankaran kansalaissodan kaudella toimivien sotajoukkojen menestykselle on ehdottoman välttämätöntä sen väestön yhtenäisyys ja yhteenkuuluvaisuus, jonka aineksilla nämä sotajoukot kartuttavat itseään ja jonka tuotteilla ne pitävät itseään yllä, ja tämä yhtenäisyys voi olla kansallista (erikoisesti kansalaissodan alussa) tai luokkayhtenäisyyttä (erikoisesti kehittyneen kansalaissodan oloissa). Ilman tällaista yhtenäisyyttä eivät jatkuvat sotilaalliset menestykset ole ajateltavissa. Mutta siinähan se asia onkin, että Venäjän reunamaat (itäiset ja eteläiset) eivät muodosta eivätkä voi muodostaa Denikinin ja Koltshakin sotajoukoille edes sitä väestön yhtenäisyyden vähimmäismäärää enempää kansallisessa kuin luokkasuhteessakaan, mitä ilman (kuten edellä sanoin) vakava voitto on mahdoton.

Todellakin, minkälainen kansallinen yhtenäisyys voi vallita toisaalta tataarien, bashkiirien, kirgiisien (idässä), kalmukien, tshetshenien, ingushien ja ukrainalaisten (etelässä) kansallisten pyrkimysten ja toisaalta Koltshakin ja Denikinin aitovenäläisen itsevaltaisen hallitusvallan välillä?

Tai vielä: minkälainen luokkayhtenäisyys voi vallita toisaalta Uralin, Orenburgin, Donin ja Kubanin etuoikeutetun kasakkaväen ja toisaalta reunamaiden koko muun väestön välillä, niihin lukien myös venäläiset „muualtatulleet“, joita naapureina asuvat kasakat ovat ammoisista ajoista sortaneet ja riistäneet?

Eikö ole selvää, että noista erilaisista aineksista muodostetut sotajoukot tulevat kiertämättömästi

hajoamaan neuvostoarmeijoiden ensimmäisestä lujasta iskusta, että jokainen tällainen isku tulee kiertämättömästi voimistamaan Venäjän reunamaiden ei-kasakka-ainesten pyrkimystä Neuvostohallituksen puoleen, joka perinpohjaisesti hylkää suurvaltalaiset pyyteet ja ottaa mielellään varteen heidän kansalliset pyrkimyksensä.

Reunamaiden vastapainoksi sisä-Venäjä antaa kokonaan toisenlaisen kuvan. Ensiksikin, kansallisessa suhteessa se on yhtenäinen ja ehyt, sillä yhdeksän kymmenesosaa sen väestöstä on isovenäläisiä. Toiseksi, rintamaa ja neuvostosotajoukkojen välitöntä selustaa huoltavan väestön luokkayhtenäisyyden aikaansaamista helpoittaa se, että sen keskuudessa on talonpoikaiston suosiota nauttiva Pietarin ja Moskovan proletariaatti, joka liittää lujasti tämän väestön Neuvostohallituksen ympärille.

Tämä muun muassa onkin selityksenä sille hämmästyttävälle yhtenäisyydelle, mikä vallitsee Neuvosto-Venäjällä selustan ja rintaman välillä ja millä Koltshakin—Denikinin hallitus ei ole milloinkaan loistanut: Neuvostohallituksen tarvitsee antaa vain kehoitus rintaman auttamisesta, kun Venäjä siinä tuokiassa antaa joukoittain uusia rykmenttejä.

Tästä samasta seikasta tulee etsiä myös sen hämmästyttävän voiman ja vertaansa vailla olevan kimmoisuuden lähdeä, joka Neuvosto-Venäjässä tavallisesti ilmenee kriittisinä hetkinä.

Tästä samasta seikasta tulee etsiä myös selitystä siihen Ententen sivistyneille shamaaneille käsittämättömään tosiasiaan, että „päästyään määrätyille rajoille (sisä-Venäjän rajoille) vastavallankumoukselliset sotajoukot kärsivät kiertämättä katastrofin...“.

Mutta vastavallankumouksen ja ennen kaikkea Denikinin häviön yllämainittujen perussyiden lisäksi on olemassa vielä muita välittömiä syitä (tarkoitamme pääasiassa Etelärintamaa).

Sellaisia ovat:

1) Reservi- ja täydentämistilanteen paraneminen Neuvostomaan Etelärintamalla.

2) Huoltotilanteen paraneminen.

3) Kommunistityöläisten virtaaminen rintamalle Pietarista, Moskovasta, Tveristä ja Ivanovo-Voznesenskista, jotka ovat liittyneet meidän eteläisiin rykmentteihimme ja muuttaneet ne kokonaan toisiksi.

4) Hallintokoneiston kuntoonsaaminen, jonka Mamontovin päällekkarkaukset olivat aikaisemmin saattaneet kokonaan epäjärjestykseen.

5) Etelärintaman päällystön taitavasti soveltamat sivustaiskut hyökkäyksen yhteydessä.

6) Itse hyökkäyksen metodisuus.

III

NYKYTILANNE ETELÄRINTAMALLA

Tärkeimpänä voimana Denikinin kaikista joukko-osastoista tulee pitää vapaaehtoista armeijaa (jalkaväki), joka on parhaiten koulutettu ja jolla on rykmenteissä suuri reservi kaaderiupseereja, sekä Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiarmeijakuntia (ratsuväki). Vapaaehtoisen armeijan tehtävänä oli Moskovon valloittaminen, kun taas Shkuron ja Mamontovin ratsuväen tehtävinä olivat läpimurrot ja meidän eteläisten armeijoidemme selustan hajoittaminen.

Meidän jalkaväkemme ensimmäiset ratkaisevat voitot tulivat esiin taisteluissa Orelin edustalla, Kromin—Dmitrovskin seuduilla. Siellä meidän jalkaväkemme löi hajalle vapaaehtoisen armeijan ensimmäisen armeijakunnan (parhaan armeijakunnan), kenraali Kutepovin armeijakunnan, johon kuului Kornilovin, Drozdovin, Markovin ja Aleksejevin divisioonat.

Meidän ratsuväkemme ensimmäiset ratkaisevat voitot tulivat taas esiin taisteluissa Voronezhin edustalla, Ikorets-, Usman-, Voronezh- ja Don-jokien seutuvilla. Siellä meidän toveri Budjonnyin ratsuväkiryhmämme kohtasi ensi kerran silmästä silmään Shkuron ja Mamontovin yhdistetyt armeijakunnat ja kohdattuun ne löi ne pakosalle.

Voittomme Orelin ja Voronezhin edustalla laskivat perustan armeijoidemme koko myöhäisemmälle etenemiselle etelään. Voitot Kievin, Harkovin, Kupjanskin ja Liskin edustalla ovat vain Orelin ja Voronezhin edustalla saatujen perusvoittojen seurausta ja edelleen kehittämistä. Nykyään vapaaehtoinen armeija perääntyy epäjärjestyksessä meidän joukko-osastojemme edessä kadotettuaan yhteyden ja johdon, menetettyään kaatuneina, haavoittuneina ja vankeina vähintään puolet entisestä miesvahvuudestaan. Voidaan sanoa varmuudella, että ilman selustaan siirtämistä ja perusteellista paikkailemista se menettää pian kokonaan taistelukykynsä.

• Mitä tulee Shkuron ja Mamontovin ratsuväkiryhmään, niin huolimatta siitä, että sitä on vahvistettu kahdella uudella kubanilaisella armeijakunnalla (kenraalien Ulagain ja Naumenkon armeijakunnat) ja kenraali Tshesnokovin yhdistetyllä ulaanidivisioonalla,

se ei kuitenkaan voi olla vakavana uhkana meidän ratsuväellemme. Todisteena siitä ovat äskettäiset taistelut Lisitshanskin edustalla, jossa meidän ratsuväkemme löi täydellisesti Shkuron ja Mamontovin vahvistetun ryhmän, joka jätti paikalle seitsemäntoista tykkiä, kahdeksankymmentä konekivääriä ja toista tuhatta maahanhakattua miestä.

Ei tietenkään voida sanoa, että Denikinin armeijat on jo murskattu. Denikinin armeijain hajoaminen ei vielä ole mennyt niin pitkälle kuin Koltshakin armeijain hajoaminen. Denikin kykenee vielä toistaiseksi jonkinlaiseen taktillisiin ja ehkä myöskin strategisiin metkuihin. Ei saa myöskään unohtaa, että kymmenen viikon aikana me olemme ehtineet ottaa Denikiniltä kaikkiaan vain noin 150 tykkiä, 600 konekivääriä, 14 panssarijunaa, 150 veturia, 10 tuhatta vaunua ja noin 16 tuhatta vankia. Mutta epäilemätöntä kuitenkin on, että Denikinin armeijat vierivät hillittömästi rinnettä alas Koltshakin armeijoiden jälkiä, kun taas meidän armeijamme päivä päivältä vahvistuvat laadullisesti ja määrällisesti.

Se on takeena Denikinin lopullisesta murskaamisesta.

Serpuhov,
joulukuun 26 pnä 1919

„Pravda“ № 293,
joulukuun 28 pnä 1919
Allekirjoitus: J. Stalin

P. S.⁸⁰ Tämä kirjoitus oli kirjoitettu ennen sitä, kun sotajoukkomme murtivat Denikinin rintaman

Taganrogin luona. Siitä oikeastaan johtuukin sen varovainen sävy. Mutta nyt, Denikinin rintaman murtamisen jälkeen, kun vapaaehtoiset divisioonat on eristetty Denikinin Donin ja Kaukaasian armeijoista, kun kahden taistelupäivän aikana (tammikuun 1—2 pnä) meidän sotajoukkomme valtasivat Taganrogiin johtavilla teillä viholliselta yli kaksisataa tykkiä, seitsemän panssarijunaa, neljä hyökkäysvaunua ja suuren määrän muuta sotasaalista ja kun meidän sotajoukkomme vallattuaan Taganrogin piirittävät vastavallankumouksen tukikohtia — Novotsherkasskia ja Rostovia, — niin nyt voidaan varmuudella sanoa, että Denikinin armeijoiden murskaaminen edistyy täydellä höyryllä.

Vielä isku — ja täydellinen voitto on taattu.

Kursk,
tammikuun 7 pnä 1920

*Aikakauslehti „Revoljutsionnyi Fronti“ № 1,
helmikuun 15 pnä 1920*

Allekirjoitus: J. S t a l i n